

گفتگو با رضا نجاتی کارگردان فیلم کوتاه ارفاق

فیلمسازی مساوی است با یک زندگی پراسترس

حانیه جهانیان

در بین اسامی راه‌یافته به جشنواره فیلم کوتاه تهران «ارفاق» تنها اثر در این دوره بود که در تمامی رشته‌ها کاندید شد و توانست جایزه بهترین فیلمبرداری را نیز از آن خود کند. گفتگویی کردیم با «رضا نجاتی» کارگردان «ارفاق» و از او درباره حضور ستارگان در فیلم‌های کوتاه و آینده فیلم کوتاه در ایران پرسیدیم.

سویتیر: این نگرانی برایم شکل شیرینی دارد، اینکه با مخاطب تعامل کنی، بررسی: آیا فیلم را دوست داشته یا نه؟ باتوجه به اتفاقاتی که برای «ارفاق» در جشنواره فیلم کوتاه تهران افتاد ما توانستیم در جذب مخاطب و هم سینماگران و منتقدان به یک همگرایی برسیم.

■ **درباره فیلم ارفاق و حضور «هوتن شکبیا» سوالاتی مطرح شده است؛ چرا که استفاده از ستارگان در فیلم‌های کوتاه چندان مرسوم نیست. نظر خود شما چیست؟**

ببینید، من فکر نمی‌کنم این موضوع چیزی باشد که از فیلم من شروع شده باشد. دراره حضور ستاره‌ها ما خیلی بازیگران مطرحی داشتیم که در فیلم‌های کوتاه متعدد و مختلفی بازی کردند. حالا آقای شکبیا هم لطف داشتند به ما، فیلمنامه را خواندند، خوششان آمد. من در چندجای دیگرهم که مصاحبه کردم حالا این حرف من ممکن است کمی تکراری شده باشد ولی واقعا برای انتخاب آقای شکبیا من یک لحظه هم حتی تردید نداشتم. چون در واقع کلمه به کلمه فیلمنامه را که می‌نوشتم به شکبیا فکر می‌کردم و خداروشکر با پیشنهادی که دادم بهشون، فیلمنامه رو خواندند و دوست داشتند.

و حالا در رابطه با حضور ستاره‌ها من خیلی سینمای بلند را از سینمای کوتاه متمایز نمی‌دونم. چون تمام این‌ها زیر مجموعه یک کلمه‌ای به نامه «سینما» قرار می‌گیرند. که مهم‌ترین مسئله برای من هم همین است.

حالا اینکه برخی تفکیک می‌کنند و معتقدند چون اثر متعلق به سینمای کوتاه است، ما نباید بازیگر بیاوریم؛ این حرف برای سال‌هایی بود که در واقع فیلم کوتاه به صورت نیمه حرفه‌ای آماتوری ساخته می‌شد.الان سینمای کوتاه به شکل کاملا حرفه‌ای پیش می‌رود. من حتی فمر می‌کنم که فیلم کوتاه در یک جاهایی جلوتر و عمل‌گراتر از سینمای بلند دارد عمل می‌کند.

یعنی ما تقریبا هرروزه شاهد جشنواره‌های مختلف برای فیلم کوتاه‌ایم در صورتی که برای فیلم بلند اینطور نیست. من فکرمی‌کنم این‌ها نشانه‌هایی از موفقیت فیلم کوتاه است. و خیلی نباید به دنبال تفکیک این دو(فیلم کوتاه و بلند) بود.

■ **پس در واقع درباره جایگاه فیلم کوتاه معتقدید در بسیاری از موقعیت‌ها**

بسیار جلوتر از فیلم بلند ظاهر شده است؟

بله کاملا می‌تواند پیش‌رو تر

باشد. سینمای کوتاه‌ما خیلی در طول این سال‌ها فعال‌تر از سینمای بلند بوده است. چه در جشنواره‌ها و چه از نظر چرخش در کشورهای مختلف.

■ **در واقع این نشان‌دهنده پیشرفت هنرمندان است یا یک رابطه دوسویه میان هنرمندان و مسئولان؟**
نمیشه گفت فقط هنرمند پیشرفت کرده. ما همان میزان که در تکنولوژی پیشرفت کرده‌ایم، هنرمند موظف است خودش

را به این فناوری برساند. حالا این‌ها می‌توانند اسباب و ابزار فیلمبرداری باشند که در بعضی مراحل ساخت‌افزاری و گاهی نرم‌افزاری است. این تفکر هنرمند است که باید خودش را بدان نزدیک کند. کاملا رابطه‌ای دوطرفه‌است. به گونه‌ای که اگر یکی از آن‌ها از این مسیر بازماند، این پیشرفت هیچگاه حاصل نمی‌شود.

■ **به‌نظر شما «ارفاق» می‌تواند اقبال عمومی را با خود همراه کند ؟**

ببینید من همیشه به این قضیه امیدوارم. من اعتقاد دارم کسی که فیلمسازی را انتخاب می‌کند؛ باید یک زندگی سراسر پراسترس را تحمل کند. چه در مرحله نگارش که یک نوع نگرانی وجود دارد؛ چه در مرحله ساخت، پس از ساخت و مهم‌ترین نکته که در واقع اوج ماجراست برای من در هر اثری؛ هنگامی‌ست که فیلم را با مخاطب میبینم. یعنی حتی اگر سال‌ها هم از یکی از آثار من بگذرد و بازهم نمایش داده شود، برایم همواره با استرس و اضطراب همراه است. این نگرانی برایم شکل شیرینی

ویژه‌نامه چهلمین جشنواره فیلم فجر

دارد، اینکه با مخاطب تعامل کنی، بررسی: آیا فیلم را دوست داشته یا نه؟ باتوجه به اتفاقاتی که برای «ارفاق» در جشنواره فیلم کوتاه تهران افتاد ما توانستیم در جذب مخاطب و هم سینماگران و منتقدان به یک همگرایی برسیم. فیلم در همه بخش‌ها بدون استثنا کاندید شده است. فکر می‌کنم تنها فیلمی بود که در جشنواره امسال در تمامی رشته‌ها کاندید شد و جایزه فیلمبرداری را از آن خود کرد. امیدوارم که این اتفاق بیفاه و با اقبال مواجه بشه.

■ **شما در مصاحبه‌ای عنوان کردید در سال۱۴۰۱ نخستین فیلم بلند خود را کارگردانی می‌کنید. این موضوع صحت دارد؟**
بله کاملا درست است.

■ **نگاه شما به فیلم کوتاه راهی برای ورود به فیلمسازی بلند است؟**

به هیچ عنوان چنین قصدی ندارم. کسی که فیلم کوتاه کار می‌کند، حالا اگر شرایطی در ایران وجود داشت که ممکن بود از فیلم کوتاه به شکل درستی درآمدزایی کرد؛ من فکر می‌کنم درصد خیلی زیادی از فیلمسازان کوتاه به سمت سینمای بلند نمی‌رفتند. ببینید انتخاب من از ابتدا ورود به سینمای بلند بوده است. حالا من صبر می‌کردم به یک میزانی از دانش و تجربه برسم و بعد فیلم بلند.

می‌توانستم ۴-۵سال پیش هم به فیلم بلند ورود کنم؛ حتی فیلمنامه را هم آماده کرده بودم. در واقع ۲-۳تا فیلمنامه بلند داشتم که بنا به دلایلی کنار گذاشتم. واقعا اینطور نیست که بگوییم فیلم کوتاه پلی برای سینمای بلند است. ما در فیلم کوتاه تجربه‌هایی به دست می‌آوریم اما سینمای بلند دنیای متفاوت‌تری دارد چون فاکتورهای مختلفی از جمله مباحث تجاری در آن مطرح است که کاملاً این دو را از این منظر از یکدیگر تفکیک می‌کند. اما باز هم می‌گویم این دو زیرمجموعه واژه‌ای به نام «سینما» قرار می‌گیرند. م در واقع در همین ماه‌های اخیر درگیر نگارش فیلمنامه بلندم هستم. ۳-۴ سناریوی دیگر هم بود که همین کار اخیر بیش از بقیه به دلم نشست. به امید خدا از سال ۱۴۰۱ بتوانیم پیش‌تولید را آغاز کنیم و آن را بسازیم.

■ **فیلم کوتاه را می‌توان نوعی رزومه‌سازی برای فیلم بلند دانست؟**

ببینید قطعا می‌تواند تاثیر گذار باشد. چرا که نه! شما هنگامی که با تهیه‌کنندگان صحبت می‌کنید از شما درباره آثار قبلی می‌پرسد. این سوال می‌تواند حالا در سطح دستکاری فیلم بلند باشد یا فیلمسازی فیلم کوتاه. به هر حال شما باید بتوانید اثری از خود ارائه دهید که بنظر من فیلم کوتاه قطعا رزومه درست‌تری به حساب می‌آید. کما اینکه فیلمسازان کوتاهی بودند که با ورود به سینما بسیار موفق بودند. بستگی دارد؛ برای معرفی یکی از مدرک تحصیلی استفاده می‌کند؛ یکی آثاری که در آن‌ها دستیار بوده را و برخی هم مجموعه‌ای از فعالیت‌هایشان را برای رزومه معرفی می‌کنند. به‌هر حال فیلم کوتاه رزومه قوی به حساب می‌آید.

■ **و سوال آخر؛ در بین گفتگو اشاره کردید که مشغول نگارش فیلمنامه اثر بلندتان هستید؛ ممکن است ژانر آن را بدانیم؟**

بله، خیلی دوست نداشتم قبلمش توضیح بدم. ولی در واقع فیلمنامه از دل اجتماع بیرون می‌آید و اصولا کارهایی که تا حالا نوشته‌ام به همین شکل است. قصد ندارم تا زمانی که ساخته نشده خیلی توضیحی بدم.